

ERDÉLYI MAGYARÁG

Felelős szerkesztő:

Kádár Miklós

Független politikai napilap, megjelenik mindennap. Szerkesztési órák: este 5-től 10-ig. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea, (Nagyvárad) P. M. Viteazul Nagypiac téren 4. Telefon: 380

Ára 1 lej

III. évfolyam 316 sz.

1934 November 16.

Péntek

Bizalmat szavazott a francia parlament az új kormányynak

Jugoszlávia a Népszövetség elé terjeszti a királygyilkosság ügyét

Páris, november 14.

A Flandin kormány tegnap mutakozott be a francia képviselőházban. Általában a képviselőházban kedvezően fogadták a Flandin kormányt. Majd a miniszterelnök felvetette a bizalmi kérdést, amelynek során szavazásra került a sor. 423 képviselő bizalmat szavazott a Flandin kormányynak, 118 ellene, hatvan képviselő tartózkodott a szavazástól, illetve a szavazás ideje alatt kivonultak a teremből. A Flandin kormány ellen szavaztak a szociálisták és a kommunisták, mellette szavaztak a radikális szociálisták és a közénpártok.

Laval francia külügyminiszter csütörtökön a kamara pénteken a szenátus külpolitikai bizottságban fog nyilatkozni a külpolitikai helyzetről. A külügyminiszter tegnap fogadta Jugoszlávia párisi követét, aki nek azt az előterjesztését hallgatta meg, hogy Jugoszlávia a marseillei gyilkosság ügyét Népszövetség elé kívánja terjeszteni. Ezt a hirt megerősítik a bucaresti körök is, amelyek szerint Tatarescu miniszterelnök a tegnap minisztertanácson bejelentette, hogy a délszláv állam a Népszövetség elé fogja vinni a királygyilkosság ügyét.

A parlament megnyitása után

Titulescu Genfbe utazik

Bucuresti, november 14.

A parlament megnyitását megelőző napot az izgatottság jellemzi. Tatarescu elnök letével a kormány ma minisztertanácsot tart, melyen elvőzik az utolsó simításokat

a trónbeszédén. Titulescu, akinek máris Genfben kellene lennie, holnap még Bucarestben lesz és résztvesz a megnyitáson, de a megnyitás után azonnal vonatra ül és Genfbe utazik.

MacDonald szerint a leszerelést nem lehet megvalósítani

London, november 14.

MacDonald angol miniszterelnök, tegnap hatalmas beszédet mondott a leszerelésről. Beszédében kihangsúlyozta, hogy lehetetlen végbevinni a leszerelést. Egy hang ekkor közbekiáltott:

— Végbe lehet vinni a leszerelést.

— Ne beszéljen ostobaságot, — vágott vissza az angol miniszterelnök, — ha lehet, ne akkor én lennék az első, aki végrehajtanám. Egyelőre csak arra kell szorítkoznunk, hogy véget vessünk ennek az örült fegyverkezési láznak, amely nemcsak Európán, de az egész világon uralkodik.

Török dohánycsempészeket fogtak el a galatui kikötőben

Galati, november 14.

Az elmúlt éjjel egy Cezar Maoro nevű török hajó futott be Galatiba. A hajóról egy török matróz szállt le. Az éjjeli őr igazolatni akarta a török matrózt, aki erőszakkal ki akarta magát szabadítani és el akart futni. Később két másik matróz is társuk

segítségére sietett és verni kezdték az éjjeli őrt. A kiáltozásra rendőrség vonult ki, mely letartóztatta a három matrózt. Az egyiknél nagymennyiségű külföldi dohányt találtak. A három matrózt őrizetben tartják mindaddig, míg ki nem derítik az idegen cigaretta eredetét és célját.

Új palotát épít a CFR igazgatósága Bucarestben

Bucuresti, november 14.

A vasut vezérigazgatósága elhatározta, hogy a jövő évben megkezdí új palotájának építését, mely kereken 250 millió lejbe fog kerülni. Ugy gondolják, hogy a fővárosban lévő és a CFR tulajdonát képező ingatlanok rövid idő alatt amortizálni fogják a nagy költséget.

Lemondottak Sft. Gheorghe (Sepsiszentgyörgy) magyar tanácsosai

Sf. Gheorghe (Sepsiszentgyörgy) nov. 14.

Sf. Gheorghe (Sepsiszentgyörgy) város magyar tanácsosai nyílt levélben bejelentették a prefektusnak, hogy lemondanak mandátumaikról. A lemondás okául azt hozzák fel, hogy nem vállalhatják a felelősséget azokért a kiadásokért, amelyekkel a prefektus rendelkezése a város megterhelte, amikor a tisztviselőit sem tudta fizetni a város.

Nagyarányu panama a brünni vasutigazgatóságnál

Prága, november 14.

A brünni vasutigazgatóságnál nagyarányu vesztegetési botrány nyomára jöttek. Letartóztatták többek között Doftar mérnököt, a közlekedésügyi miniszterium egyik osztályfőnökét is.

Sulyos munkásszerencsétlenség a bod-i (botfalvi) rádióleadó-állomáson

Brasov, november 14.

Sulyos szerencsétlenség történt tegnap délután két órakor a bodi (botfalusi) rádióállomáson. Mestesanu György szerelő két társával együtt az antennán dolgozott mintegy 200 méter magasságban, mikor az antennához erősített kötél elszakadt és a három munkás a földre zuhant. Mestesanu koponyatörést szenvedett, ezenkívül két lába is eltört. A másik két munkás könnyebben sérült meg.

Időjárás

Déli, délnyugati légáramlás, változó felhőzet, délkeleten és keleten eső, a hőmérséklet lényegesen nem változik. Éjjel egyes helyeken talaimeinti fagy.

A NAP

Inkább száz bűnös...

Mintegy két hónappal ezelőtt történt, hogy az amerikai rendőrség "szenzációs fogást" csinált: sikerült elcsipnie a Lindbergh-bébi elrablóját egy Hauptmann nevű német személyében. A hír villám sebességével járta be a világot, mindenütt kő esett le az emberek szívéből: ime — mondották — a bűn nem marad megtorlatlanul, ha két év után is, de sikerült ártalmatlanná tenni a bűnöst, aki gyászba borította Amerikát egyik legnépszerűbb emberét.

Az amerikai rendőrség örömmámorban uszott. Pillanatokig újabb és újabb bizonyítékok támadtak Hauptmann ellen. A megjegyzett bankjegyek és ezer más apróság igazolta, hogy Hauptmann a bűnös, sőt csakhamar akadtak olyanok is, akik Hauptmannban felismerték, hogy ő volt az, aki csakket a megjegyzett bankokat Lindbergh megbízottjától átvette.

A sok bizonyítékkal szemben szinte meglepő volt az a körülmény, hogy Hauptmann állhatatosan tagadott tovább, kijelentve, hogy semmi köze nincs ahhoz a vádhoz, amellyel a rendőrség illeti. Nem számított azonban ez sem, az igazságszolgáltatás haladt a maga útján. Hauptmann ellen elkészült a vádirat, kitűzték a tárgyalás napját, is, sőt hangulatkeltés szempontjából a Hauptmann fölött bíraskodó esküdtszék, csak a ládanyákból válogatták össze, akik legjobban tudnak elítélni egy gyermekrablót. — Hauptmann ott állt a villamoszék árnyékában, ez kétségtelennek látszott.

Egészen mostanáig amikor is kiderült, hogy az amerikai rendőrség — enyhén szólva — tévedett. Az amerikai rendőrség, amely a Lindbergh-bébi ügyében két év óta egyebet sem tett, mint sorozatosan tévedett, elhatározta, hogy ez egyszer tudatosan fog tévedni, kiszemelt magának egy áldozatot, aki talán azért, mert nem tudta pontosan megmondani, hogy két évvel ezelőtt egy délután öt és hat óra között hol volt és mit csinált, alkalmasnak bizonyult arra, hogy élete árán bebizonyítsa a közvélemény előtt azt, hogy az amerikai rendőrség mégse olyan tehetetlen, mint amilyenek mondták.

Az alibi igazolása: a legnagyobb bizonyítékok a rendőrség és közvélemény szemében. Csak éppen, hogy egy kicsit nehéz dolog. Akárhányan zavarba jönnének, ha feltennék a kérdést, hogy ezelőtt két évvel ekkor és ekkor délután hat és hét óra között hol voltunk és mit csináltunk. Ezen az alapon mi magunk is lehetnénk a Lindbergh-bébi gyilkosai. Szerencse, hogy az amerikai rendőrség nem tud erről, mert máris gyanuba venne bennünket, mint ahogy gyanuba vette Hauptmann, akinek talán minden bűne az, hogy rossz az emlékezőtehetsége és elfelejtette felírni ezelőtt két évvel, hogy a Lindbergh-bébi elrablása idején mivel is foglalkozott.

Inkább száz bűnös meneküljön, mint egy ártatlan szenvedjen — ez az igazságszolgáltatás elve. Az amerikai rendőrség száz bűnöse, hogy meneküljön a reá váró felelősség elől, egy ártatlant hagyott szenvedni már hetek óta. Ugy illik, de kötelező is, hogy a száz bűnös most elvegye méltó büntetését.

Nagy razzia Oradeán

Mindenki hordja magánál igazolványait

Oradea, november 14.
Az oradeai hatóságok rendelkezése folytán ma reggel nagyszabású razzia volt a város egész területén. A razzian a rendőrséggel a csendőrség is segédkezett és mindenkit igazoltattak. Aki nek nem voltak rendbe az iratai, azokat a központi rendőrségre vitték be és újból igazoltatták.

Amennyiben a bejelentő hivatalnál nyilván voltak tartva és katonai ügyük rendezve volt, elbocsájtották őket, a többiek továbbra is fogva tartották.

Tekintettel, hogy a razziaikat meg fogják ismételni, ajánlatos, hogy mindenki hordja magánál igazolványait.

Mára várható ítélet a Siancu-perben

Siancu állandóan töltött revolvert hordott magánál

Bucuresti, november 14.
Ismeretes, hogy Siancu Emi a cluji rokkant kapitány a bucurestii törvényszék épületében agyonlőtte Tischler Mór erdőbirtokost. Tischlernek valaha óriási kiterjedésű erdői voltak a mócvidéken, de a lakosság meg akarta akadályozni az erdők kitermelését.

Az állam meg akarta vásárolni az erdőt, és ebből kifolyólag Siancu és Tischler között konfliktus támadt.

A bucurestii törvényszéken azután beteljesedett a tragédia. Amikor a tárgyalás elnöke kihirdette a tárgyalás elhalasztását Siancu revolvert rántott és lelőtte elnököt.

Az ügyet már több ízben tárgyalás alá vették, de a tanúk meg nem jelenése miatt el kellett halasztani.

Siancu a mócok küldöttségével utazott le a tegnap megkezdődött tárgyalására — amelyre 260 tanut idéztek meg. A tárgyalás tegnapi napján Siancu kihallgatásával telt el, majd megkezdődött a tanúk kihallgatása. Ítéletet ma este hirdet a bíróság.

Bucuresti, november 14.

Siancu rokkant kapitány perének első napján a vádlott kihallgatására került sor. Siancu elmondta, hogy állandóan volt nála revolver. Feleségének kötelessége volt megtölteni és minden útja alkalmával irattáskájába tegye. Felesége most is így tett. Majd Siancu a mócok helyzetét festette le, ami azonban a bírák igazságosságára nem volt hatással, mert Tischler Mór gyilkosát többször utasította, hogy ragaszkodjék a valósághoz.

Matuska lekicsinyli a rendőrség által készített pokolgépet

Budapest, november 14.
A Matuska-per tegnapi tárgyalásán. Lévy Tibor dr. védő több indítványt terjesztett elő a bíróságnak. Kérte, hogy kérdezzék meg a bécsi magyar követséget, volt-e tudomása arról, hogy Matuskát Ausztriában kommunista tevékenységet fejezett ki. A tárgyalás során az elnök két fényképet mutatott fel Matuskának. Az egyik a biatorbágyi merénylet színhelyét ábrázolja, a másik pedig azt a pokolgépet amelyet a rendőrség állított össze, hogy Matuska valószínűleg szintén így készített elő az ő pokolgépet.

Amikor Matuska a fényképet meglátta, felháborodottan kiáltott fel:

— Ilyen pokolgépet nem állít össze egy igazi merénylő!

A délután folyamán folytatták a tanúk kihallgatását.

Kihallgatták az orvosokat is, akik a biatorbágyi katasztrófa után segédkeztek. Dr. Ruzsárm mentőorvos elmondta, hogy Matuskának ő nyújtotta az első segélyt. Matuska egyébként a saját nevét mondta be, amikor a sebesültek személyadatait felvették.

Dr. Sest Ede mentőorvos elmondja, — hogy Matuska levetkőzött előttük, de a térdeit nem akarta megmutatni.

Matuska kijelenti, hogy nadrágját azért nem akarta levetni, mert a térdei sárgák voltak az ekrazittól.

A tanúk kihallgatását ezután márra halasztották.

Veszedelemes betörőket fogott el az oradeai rendőrség

Elfogták a Vadász és Schönfeld cég tolvaját is

Oradea, november 14.
Az utóbbi időben több feljelentés érkezett a rendőrségre ismeretlen tettesek ellen, akik leginkább a mosó-konyhákat és padlásokat fosztogatták. A megindított nyomozás tegnap sikerrel járt, amennyiben a rendőrség elfogta a betörőket Enyedi István és Veiszner Imre személyében, akik éppen egy nagy hajom kimosott fehérneműt vitték egy ruháskosárban.

A két betörő elmondta, hogy éjszakánként a Félix-fürdőbe mentek és a meleg forrás mellett aludtak.

Enyedit és Veiszner kihallgatásuk után átadják az ügyésznek.

Itt írjuk meg, hogy a rendőrség letartóztatta Szlovák István kereskedősegédet, a Vadász és Schönfeld cég alkalmazottját, aki a cégtől

150 ezer értékű butorszövetet lopott és azt egy kiskorú társa útján értékesítette.

Szlovák társát szintén letartóztatták, aki azzal védekezik, hogy nem tudta, hogy a szövetek lopásból erednek.

Kivágandó és összegyűjtendő!

8

Igazoló szelvény,
az **Erdélyi Magyarság**
1935. évi naptárához.
1934. nov. 10. dec. 10.

Aki 30 szelvényt összegyűjt,
az kap egy naptárt.

Az örök tűz

Fantasztikus regény

55

Elképzelheti, hogy nem hoztuk ide egy, ahogy van. Robin Macpherson magával vitte a rajzait, az előírásait. Elkészítette a szükséges alkatrészeket Kánadában, az Egyesült Államokban, Franciaországban is, gyárakban, amelyek közül az egyik ezt szállította, a másik amatt, anélkül, hogy az igazgatók, vagy a munkások rájöttek volna ezeknek az eszközöknek céljára. Aztán Macpherson a hajójára rakta az alkatrészeket különböző kikötőkben; a hajó idejött, távol a kikötőtől cirkált, úgy, hogy a kikötőtoronyból nem láthatták meg. Nyolc éjszakán keresztül szállítottuk a ládákat motorcsónakokon Cast-Aérésbe. Az indiánusok kibontották a ládákat és összeállították a gépet. Érdekes emberek ezek az indiánok. Dolgosok, szorgalmasak, hallgatagok, odaadók. Igen sokat köszönhetek nekik.

A művész pillantása megint csak Gilbérte vetődik és föltámad benne a kérdés ami ebben a tüneményes kirándulásban még is csak a legjobban érdekli: Miként vélekedik Balduce kisasszony Robin Macphersonról?

A tudós hallatlan naivitása kell hozzá, hogy higgyen Robin tudományos szenvedélyében. De Gilberte egyáltalán nem naiv ebben a tekintetben. Vajjon mennyire tudta megőrizni szabad elhatározását, mennyire tudott mértéket tartani az ügyes és megfontolt kacérságban, hogy megnyerje a fiatalember szolgálatait nagyjapja számára, anélkül, hogy határozott kilátást és ígéretet nyújtana neki?

Az egyik indiánus Balducehoz lép, aki vele megy, hogy meghallgassa a Vakond vezetőjének jelentését. A két fiatal magára marad és Marc felhasználja a pillanatot, hogy megtudja a leánytól a valóságot.

— Valóban nagy szerencse, hogy nagy apja összerakult Robin Macphersonnal.

— Nagy szerencse.

— Amerikai barátjuk nagy tisztelettel viseltetik a nagyjapja iránt.

— Igen nagy tisztelettel.

— Ritkán akad az ember ilyen megnásokra.

— Nagyon ritkán.

— Megérttem most már, hogy rengeteg pénzt adott ki ezekre a felszerelésekre.

— Igen tekintélyes összegeket.

— Macpherson nem tér ki semmiféle költség elől?

— Soha.

A rövid válaszok kellemetlenül érintik Fonteneyt. A száraz, rövid, ideges szavak egyáltalán nem hasonlítanak az iménti vídám és ötletes beszélgetéshez. A téma nem kellemes a lánynak: nem is titkolja. Marc kissé örül neki és szándékosan kitart ennél a témánál:

— Ha Balduce urnak sikerül megvalósítania nagy művét, mérhetetlen dicsőség származik rá belőle. De a kitűnő Robin is meg fogja találni a maga személyes részét a dicsőség ragyogásában, ami méltányos is. A mondat, úgy látszik, különösképpen bosszantja Gilbertet, mert nagyon ridegen válaszol:

— Ne tüntesse fel jobbnak Robin Macpherson urat, mint amilyen, — különben azt kell hinnem, hogy kevésbé ismeri és nagyon rosszul.

A szobrász elégedetten, szándékos könynyedséggel válaszol:

— Istenem, csak annyira ismerem, ahogy Párisban ismerik egymást az emberek a mi körünkben. A Salonban találkozom vele, a Cercle Volneyben, annyira ismerem, ahogy az ember az idegent ismeri, aki nem egészen ügyetlen a maga mesterségében, — kedves, barátságos, gazdag idegen. (Folytatjuk).

Megszünteti a munkanélküliséget a belső kölcsön sikere

Az ország nagyobb városából és a különböző vidékekről beérkezett jelentések szerint a közvélemény egyre fokozódó érdeklődéssel kíséri a belföldi kölcsönjegyzést és napról-napra bizonyosabbá válik, hogy a kormány nem számolt optimistikusan, amikor nyolc milliárd lejre becsülte az ország lakosságának áldozatkészségét. Mezőgazdasági körökben a kölcsön ismertetésének frappáns hatása volt.

A gazdák mindenütt nagy érdeklődéssel fogadják a kölcsönnel kapcsolatos propagandairatokat.

és az előnyeit méltató szóbeli ismertetéseket. Ugy az egyházi mint a polgári hatóságok teljes sikerrel propagálják a kölcsönt úgy, hogy végre tömegesen jelentkeznek jegyzésre a bankoknál és a pénzügyigazgatóságokon.

Bizonyosra veszik, hogy az Ilfov megyében lejegyzet egy milliárd lej ösztönzően fog hatni más megyékre is. Reméliük illetékes helyen, hogy

Bihormegvében 80—100 milliót fognak lejegyezni.

A közeli napokban részletes jelentést fog kiadni a kormány arról, hogy a belföldi köl-

csönt mire fordítják. A munkanélküliség leküzdésének problémája az országfejlesztési kölcsön sikerével kapcsolatban nyer megoldást.

A kormány módját fogja ejteni, hogy a termelés fokozásával leépüljön teljesen a munkanélküliség.

Az ország társadalmi egyesületei a szövetkezetek, a nagyobb iparvállalatok tisztviselői, a bíróságok, a postatisztviselők példás áldozatkészséggel járultak mindenütt a kölcsön sikeréhez.

A kölcsönt Bihormegyében a következő helyeken lehet jegyezni: Pénzügyigazgatóság és az összes adóhivatalok a városban és a községben a Monopol lerakatánál, a postahivatalokban, a meghatalmazott Federaálnál, Banca Nationala fiókjánál a Banca Romaneasca, Banca de Credit Roman, Banca Victoria, Erdélyi Bank fiókjánál, Magyar Általános hitelbank fiókjánál, az Egyesült Banknál és a Generala, Dacia Romania, Fonciera-Agricola, Nationala Asurarea Romaneasca Steanu Romaniei, Franco Romana, Phoenix, Adria Victoria, Britania biztosító társaságoknál.

Elevenen égetik el a mexikói katolikus papokat

A Vatikán az Egyesült Államok intervencióját kéri a mexikói állapotok megszüntetésére

Róma, november 14.

Az Observatore Romano, Vatikán hivatalos lapja megdöbbentő dolgot közölt. A lap azt írja, hogy a mexikói kormánynak nem volt elég, hogy a pápa követét letartóztatta, hanem 35 katolikus papot elevenen máglyára tétetett és megpörköltetett. A lap szerint ehhez fogható borzalmak még a francia forradalomban sem voltak. A Vati-

kán hivatalos lapjának közlése nagy feltűnést keltett. A lap még azt is megjegyzi, hogy a pápa országának nincs ugyan jegyvere, amivel megvédenesse népét, de az egész művelt világhoz fog apellálni és különösen az Egyesült Államokat fogja kérni, hogy nagy hatalmával vessen véget a mexikói állapotoknak.

Véres verekedés Satu-Mare egyik éjszakai mulatóhelyén

Törrel szurkálta össze társait egy ittas géplakatos. — Izgalmas hajsz a Szamos partján

Satu-Mare, november 14.

A múlt éjjel véres verekedés játszódott le Satu-Mare (Szatmár) egyik éjszakai mulatóhelyén. A helyiségben fiatal iparoslegényekből álló társaság mulatozott, majd hajnal felé italosan távoztak. Künn az utcán a társaság három tagja: Fábik József, Fatta Gy. s Fekete Gy. géplakatosok között nézeteltérés támadt, amiből hangos veszekedés, majd verekedés fejlődött. A veszekedés hevében ugyanis Fatta pofonvágt a Fábikot, aki

egy kis tört rántott elő és azt nyolcszor Fatta testébe szurta.

Fekete Gyula közbevetette magát, de ő is kapott egy szurást a jobb combjába.

Közben értesítették a rendőrséget, — ahonnan a szolgálatos detektív három rendőrrel a helyszínre érkezett. Fábik, amint meglátta a rendőröket, futni kezdett.

Az éjszakában a Szamos-parton izgalmas hajsz kezdődött.

Amelveznek során a rendőröknek sikerült

elcsipni a menekültöt. A tört azonban már nem találták nála. A rendőrök átkutatták a partot és az egyik hokor alatt megtalálták a véres tört is, amelyet Fábik menekülés közben elhajított.

A súlyosan sérült Fattát a mentő közokórházba szállították. Fábikot letartóztatták és kihallgatása után átkísérték az ügyészség fogházába.

Kérje a bizományostól következő regényeket:

János bácsi (ára 8 lei.)
6x8 (A csempészek világából.)
Egy amerikai detektív bravurjai.
A szent álar.
A legnagyobb győzelem.
Bűnös szerelem.

Egy regény ára olvasóink részére 3 lei. — Mig a készlet tart

Göring lesz Németország kancellárja?

**Hitlerért minden vasárnap imádkozni kell
a németországi templomokban**

London, november 14.
A Daily Mail szenzációs leleplezést közöl, mely szerint Németország hadipara abban a helyzetben van, hogy évenként 50 ezer repülőgépet építsen, míg az Egyesült Államok, csak 3000 tud előállítani, Franciaország 2000-et, Olaszország 2000-et. Ugyanazon hír szerint a német birodalomban 60 ezer vizsgázott katonai pilóta van.
Ugyancsak Berlinből jelentik, hogy Hitler a német birodalom vezére lemond a

kancellári hivataláról és ezt Göring porosz miniszterelnök veszi át. Arról is szó van, hogy Hitler mégis marad kancellár, Göring pedig alkancellár lesz.

Ez a hírforrás közli, hogy a legfelsőbb tanács körlevelet intézett az összes német birodalmi papokhoz és kötelezővé teszi, hogy Hitler birodalmi vezéréért minden vasárnap nyilvánosan és hangosan kell, hogy imádkozzanak.

A newyorki sajtó leleplezi a rendőrséget

Nem Hauptmann a Lindbergh-bébi elrablója

A rendőrség bűnbakot keresett, hogy leplezze ügyetlenségét

London, november 14.
A Lindbergh-bébi elrablásának ügye koránt sincs még befejezve. Hauptmann ugyan bíróság elé állították, de a nagy newyorki lapok új szenzációt röpitettek világá. Még pedig azt, hogy

Hauptmann nem is ismerte Lindberghet, de még csak a villa környékén sem volt soha. Sőt maga Condon is, aki állítólag felismerte Hauptmannban azt, aki a váltságdíjat felvette, ez a Condon

ne is kijelentette, hogy nem Hauptmann az illető.

Az egész Hauptmann ügyet a rendőrség fújta fel, amely nem tudta megtalálni a Lindbergh baby elrablóját, bűnbakot keresett, akire rá lehet fogni a gyilkosságot és a rablást. A lapok ezen híradása érthető szenzációt keltett és ha tényleg igaz, amit a lapok állítanak, akkor az egész rendőrségi vezetőség nemcsak le kell, hogy mondjon, hanem szándékos félrevezetés miatt ők kerülnek esküdtszék elé.

Sorozatos gyújtogatások egy salaj (szilágy)-megyei községben Nyolc hét alatt tizenhét tüzeset volt Andridon (Érendréden)

Carei (Nagykároly) november 14.
A salaj (szilágy) megyei Andrid (Érendrédi) község lakossága körében néhány hét óta valóságos pánik uralkodik. Rövid

nyolc hét leforgása alatt a faluban nem kevesebb, mint 17 tüzeset történt.

A tüzeket
mindenkor fenyegető levelek előzik meg.

A gyújtogatók munkájára jellemző, hogy a tizenhét tüzeset közül

tíz Szüsz Kálmán gazdálkodó portáján történt.

A községben most állandó polgárőrséget szerveztek, amely éjjelenként cirkál, de eddig még semmi gyanusát nem tapasztaltak.

Timisoarán

A bucurestii gyorsvonat elé ugrott egy adóhivatali tisztviselő A szerencsétlen embert a vonat kerekei darabokra tépték

Timisoara, november 14.
Borzalmas öngyilkosság történt tegnap reggel a város határában levő vasúti megállónál. Amikor a bucurestii gyorsvonat átladt a megállónál,

egy férfi rohant elő és többek szemelátára a vonat elé vette magát. A vonatot a szó szoros értelmében darabokra tépte a szerencsétlen embert.

Az öngyilkos ruháiban levő iratokból megállapítást nyert, hogy a szerencsétlen véget ért ember Lupascu Péterrel, a girondai adóhivatal vezetőjével azonos. Búcsúlevelet nem hagyott hátra és így az öngyilkosság igazi okát nem lehet tudni, bár Lupascu tudták, hogy szűkös anyagi körülmények között élt, mert fiától szűkös támogatja.

Pénzügyminisztérium

**Az 1934 évi 4 $\frac{1}{2}$ %-os
„országfejlesztési kölcsön”
kibocsájtási prospektusa**
(Kivonat).

1. Nyilvános aláírás útján lej 1000 név-értékű kötvények bocsájtatnak ki kötvényenként 880 lejes árrban.

A lejegyzt kötvények egyszerre, az aláírással egyidejűleg fizetendők ki 1934. november 5—30 között.

2. A befizetendő összeg egy része az állam által kibocsájtott régi járadékpapirokkal is kiegyenlíthető az aláírási iven feltüntetett kurzuson. A járadékpapirokkal történő fizetés a jegyzés névértékének 20%-át nem haladhatja meg.

3. Az 1000 lejes kötvény évi 4 és fél százalékos kamatot hajt, amelynek fele június 1-én, fele decemberben kerül kifizetésre, az első kifizetés 1935. június 1-én történik.

4. A kötvényeket 40 év alatt, évenként négyszeri sorshuzás útján váltják vissza: február 1-én és május 1-én, június 1-én törlesztendő kötvényekkel, augusztus 1-én és november 1-én pedig a következő, december 1-én törlesztendő kötvényeket sorosolják ki. Az első sorshuzás 1935. évi február 1-én történik.

5. A lejegyzt kölcsöntőke minden teljes egy milliárdjából nagy prémiumokkal visszaváltatnak az első évben:

1 kötvényt 3.000.000 lejjel azaz 3.000.000 lej	
2 " " 1.000.000 " " 2.000.000 "	
4 " " 500.000 " " 2.000.000 "	
4 " " 250.000 " " 1.000.000 "	
46 " " 100.000 " " 4.600.000 "	
57 kötvényt összesen	12.600.000 lej

prémiummal váltanak vissza.

A következő években visszaváltandó kötvények száma 100.000 lejenként egy kötvénnyel csökken évenként.

6. A fennmaradó kötvényeket minden évben a névértéken felül 200 lejes jutálékkal váltják vissza és pedig:

az 1.000 lejes címleteket 1.200 lejért	
a 2.000 " " 2.400 "	
az 5.000 " " 6.000 "	
a 10.000 " " 12.000 "	
a 20.000 " " 24.000 "	

váltják vissza.

7. A kamatokat és amortizációkat stabilizált lejben fizeti ki az állam, a lej 16 milligramm 0.900 finomságu arany értékének felel meg.

8. Az esedékessé vált szelvényeket, valamint a kisorsolt kötvényeket készpénz gyanánt fogadják el az összes közpénztárak.

9. A kölcsön egész ideje alatt sem a kamatok összegéből, sem a kötvények visszaváltási értékéből nem vonnak le semmit, tehát ezek az összegek mindenféle adó és illetékek alól mentesek.

A kötvények mentesek továbbá az örökösödési, ajándékozási és házassági szerződések adói, illetve illetékei alól.

10. A kötvények lombardirozhatók és azokat garanciául és óvadéknak elfogadják.

11. Jegyzések eszközölhetők az alábbi jegyzési helyeken: Nemzeti Bank és összes fiókjai, Postatakarékpénztár, az összes postahivatalok, valamennyi közpénztár és a megfelelő időben megállapított pénzügyi intézetek.

Jegyzet: Részletes felvilágosítások a kibocsájtási prospektusban találhatók.

3 oldal

„ERDELYI MAGYARSÁG”

1934. november 16.

Starhemberg herceg:

„A nemzeti szocializmus nem egyéb, mint germán bolsevizmus“

Bécs, november 14.

Starhemberg Rüdiger herceg alkancellár tegnap Bécsben egy Heimwehr-gyűlésen politikai ekszpozét mondott, amelynek keretében szokatlanul éles hangon támadta a nemzeti szocializmust. „A nemzeti szocializmus a bolsevizmus germán formája“ —

mondotta az alkancellár — „és

én minden megegyezési lehetőséget ezen tanok által megfertőzött egyénekkel legerélyesebben visszautasítok. A nemzeti szocializmus a legkomolyabb veszély jelent Ausztria jövőjére és az európai civilizáció számára.“

Németország megy a maga útján és nem hagyja magát befolyásoltatni -- jelentette ki Ribbentrop Londonban

London, november 14.

Ribbentrop, aki a hírek ellenére nem utazott még el Londonból, azokra a híresztelésekre, mely szerint ő konkrét javaslatot tett az angol kormánynak, hogy a versaillesi békeszerződés katonai záradékának megszüntetése esetén, Németország hajlandó visszalépni a Népszövetségbe kijelentette, hogy ilyen kérdéssről nem is tárgyalt. A

német kormányt szerinte nem érdekli jelenleg az a helyzet, hogy a többi államok, mit gondolnak a versaillesi békeszerződés katonai záradékáról. Németország megy a maga útján és senkitől nem hagyja magát befolyásolni.

A japok megjegyzik, hogy Ribbentrop kijelentése, egyenértékű a katonai záradékok egyenes felmondásával.

Nem fog fájni a télen,

ha nálunk vásárolja meg a téli öltöny- és kabát-

szövefeket

Szolid olcsó árak!

Elsőrangú minőségek!

Havas és Grünfeld

uj posztóáruháza

Mária királyné-tér 1. Kishídő

Megdőltek a timisoarai postaigazgató ellen koholt vádak

Golumbovici igazgató ellen megszüntették a vizsgálatot és fiát mint rációszakértőt alkalmazta a timisoarai hadosztályparancsnokság

Timisoara (Temesvár), nov. 14.

Egyes bucarestii lapok nemrégiben hírt adtak arról, hogy a hatóságok képviselői házkutatást tartottak Golumbovici Viktor timisoarai postaigazgatónál, akinél egy titkos rádióállomást találtak.

A postaigazgató cáfolta az ellene hangzott vádakokat és a maga tisztázására a fővárosba utazott, annál is inkább, mert idő közben állásától is felfüggesztették és helyettesítésével Ursulescu Luciant, az utalványellenőrzési hivatal főnökét bízták meg.

Golumbovici Viktort most hat nap után visszahelyezték állásába. Az igazgató el-

mondta, hogy a megejtett katonai vizsgálat alapján a nagyvezérkar minden további eljárást megszüntetett ellene. Szó sem volt arról, hogy az igazgató lakásán titkos rádióadó lenne, hanem az igazgató fia, aki kiváló technikus, laboratóriumot rendezett be a lakásán és nincs kizárva, hogy a kóssa hírek emiatt terjedtek el.

Golumbovici, aki a rágalmozó lapok ellen sajtópert indított, elmondotta még, — hogy a vizsgálat során rájöttek arra, hogy fia milyen nagyszerű rádiószakember és éppen ezért már alkalmazták is a timisoarai hadosztályparancsnokságon.

Mi újság Marghitán

— Marghitai tudósítónktól —

— Újabb betörés volt Marghitán. Mint értesülünk Marghitán újabb betörés volt. A város közepén van a közraktár és ide már nagyon sokszor törtek be és sokszor károcsították már meg annak tulajdonosát. Az uccán cirkáló szolgálatos rendőrök névszerint: Boros János és Pintyuta Gyvri! közrendőrök kedd hajnalban arra lettek figyelmesek, hogy a közraktár ajtaját valaki fessegeti, sőt látták is, amikor egy férfi az ablakon bemászik: Csakhamar oda mentek és megvárták, míg az megrakodva az ablakon keresztül akart kijutni. Hosszas üldözés után sikerült letartóztatni Kovács Sándor marghitai lakos személyében. Örömmel kell regisztrálnunk, hogy a marghitai rendőrség mint minden esetben most

is eredményes munkát végzet, ami nagyban köszönhető Guj Péter komiszárnak, aki szakmerül irányításával a legnagyobb bünsétekre is fényt derített.

—Megszökött a Vészi hírlapiroda alkancsa. Ferche János, marghitai tiszteséges szülők gyermeke már régebb idő óta újság-árusítással foglalkozik. A legutóbbi pénteken kiment a hetivásárra és egy szegény parasztlánytól összes vagyonát 180 lejt lopott el, majd pedig eladta az összes újságot és társával Wieder Jenővel megszökött Oradeára, ahol mint az „Erdélyi Magyar-ság“ megírta, egy kökerítésre ugrott fel és onnan olyan szerencsétlenül esett le, hogy

Eredeti németországi gyümölcsfa védőszer

őszi védekezésre, hernyóenyv, hernyóenyv papír, valódi gyümölcsfakarbolineum, az az összes rágó és szívó élősdiek és azok petéinek elpusztítására, Solbar az összes gombabetegségek megelőzésére. Az összes téli, tavaszi és nyári kezelésekhez szükséges legjobb minőségű permetezőszerek kaphatók.

Balázs Ödön magkereskedésben

Oradea, Piața Mihai Viteazul No. 4

Cseh tűzoltók oltották el egy lengyel falu tüzet

Varsó, november 14.

Különös tűzoltás történt egy lengyelországi falucskában, amely a cseh határ mentén van. Az elmúlt éjjelek egyikén a kis falucskában tűz ütött ki. Mivel a környéken nem volt tűzoltó, a község előjárósága a határon túl levő Csehországból kért segítséget. A cseh tűzoltók ki is vonultak és megmentették a falut a pusztulástól.

Gyűjtse a napi szelvényeket, hogy nap-tárt kapjon.

Egy hat éves kisleány borzalmas szerencsétlensége

Bucuresti, november 14.

Lazarica Constantin hat éves kislány Bucuresti egyik külvárosában, ment az utcán. Eppen arra hajtottak egy tehéncsordát. Az egyik tehén megvadult és nekirontva a kislánynak keresztül dőfte a hat éves leányka hasát. A kislány belső részei kifordultak. Mire a meodühödött tehént meg tudták fékezni, a kislány borzalmas kínok között kiszenvedett.

Kérje mindenütt a

GOLF borotva-pengét!

az acélipar legelőkeltebb alkotása! és öröme lesz a borotválkozásban. Vezérképviselő: Friedman Armin, Oradea! Promenad Eminescu 16.

RÁDIÓMŰSOR

CSÜTÖRTÖK

Bucuresti: 13: Vízálásjelentés. 13.45: Előadások hírei. 14.15: Beszélőújság. 14.40: Könnyű lemezek. 18: Rádió szalonzenekara. 19: Időjelzés. 19.15: A rádió szalonzenekara. 20: Rádióegyetem. 20.20: Felolvasás. 22.35: Közvetítés az Operaházból. 23.30: Beszélőújság

Budapest: 7.45: torna. 10.45: Hírek. 11: Felolvasás. 11.40: Felolvasás. 12.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13: Déliharangszó. 13.05: Szalonzene. 13.30: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés. 14.30: Postaszemle. 15.40: Hírek. 17.10: Vízváry Mariska előadása. 17.45: Hírek. 18: Gazdatanfolyam. 18.35: Cigányzene. 19.30: A magyar erdő szerelmese. 20.05: Senyei Szabó Ilus énekel. 20.45: Kültügyi negyedóra. 21.05: Színelőadás a Studióból. 22.50: Hírek. 23.10: Emlékezés Festetics Leó grófra, halálának ötvenedik évfordulóján. Ismertető előadást mond Major Ervin dr. 23.50: Cigányzene.

5 oldal

„ERDELYI MAGYARSÁG“

1934. november 16.

Incidens volt az elnök és a védő között Matuska tegnapi tárgyalásán

Nem száll ki a bíróság a biatorbágyi viadukthoz

Budapestről jelentik: A Matuska ügy szerda délelőtti tárgyalásának megnyitása után Lévai védő indítványozza, hogy a törvényszék tartson helyszíni szemlét a biatorbágyi viaduktnál, mert a rendelkezésre álló fényképfelvételekről nem lehet élethűen látni a merénylet színhelyét és az eddigiekből nem derül ki, mi történt a merénylet után. Kéri több tanu kihallgatását arra nézve, hogy Leo tudott hipnotizálni. Ügyész ellenzi elnök elutasítja az indítványt, mire a védő semmiségi panasszal él.

Ezután Mogyorósi János MÁV. segéd-tisztet hallgatják ki. Elmondja, hogy a halálvonaton utazott ő is a hatalmas megrázkodtatásra ébredt. Majd ő találta meg a sínek között a Matuska által irt fenyegető feljegyzést és az egyik kocsni mellett a robantózsínt és villamos elemet.

Dr. Stumpf mentőorvos, aki szintén megvizsgálta Matuskát, azt mondja, hogy a vádlott az egzaltált ember benyomását kellette benne.

Katonai jelentkezések sorrendje Oradeán

A "Cercul de Recrutare" hadkiegészítő parancsnokság közli az évente szokásos listát-láttamozások időpontját:

November 15. 1931 évf N—Z-ig
November 16. 1907 évf A—Z
November 17. 1908 évf A—Z

Cluj-Oradea-i lársulat megnyitó előadásainak mósora

November hó 15-én csütörtökön este fél 9 órakor: János vitéz. Daljáték. Rendes helyárrakkal.

November hó 16-án pénteken este fél 9 órakor: János vitéz. Rendes helyárrakkal.

November hó 17-én szombaton délután 4 órakor: János vitéz. Rendes helyárrakkal.

November hó 17-én szombaton este 9 órakor: János vitéz. Rendes helyárrakkal.

Hirdetmény

Hívatkozva az 1934 október hó 17-én kelt hirdetményünkre.

Tudomására hozzuk az összes állat tartó tulajdonosoknak ugymint: ló, öszvér, bivaly, ökör, hámozó biciklik és állatok által vontatott járművek tulajdonosait, hogy ezeknek ellenőrzése és sorozása november hó 13, 14 15-én kezdődik, mindazoknak, kik a IV-ik kerületben laknak és 16—17 és 19-én azok akik az V. kerületben laknak az ellenőrzés az állatvásár téren történik.

A bizottság elnöke megengedte, hogy azok, akik az I és II kerületben laknak és elmulasztották a jelentkezést, utólag is jelentkezhetnek az állatokkal és szekerekkel a fenti napokon, mikor a IV és V. ker. jelentkeznek.

Mindazok, akik nem jelentkeznek 2000 lejig lesznek büntetve külön mindenért.

Chester: Seful biroului mobilizarii:
Valeriu Ponovicu Stefan C. Jonescu

APROHIRDETÉSEK

Csizma, cipő, sárcipő, hócipő készen és rendelésre olcsón, Gállnál. Bulv. Regele Ferdinand 10. 1968

Falcoló leányt felvesszünk. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Keresünk megvételre "Mátyás" madár szárnyakat, jácán és szarka farktollakat. Ajánlatokat, Fajbaromfitenyészet, Oradea Str. Francieza 12. kérünk.

Megélhetést nyújtunk megbízható embereknek lapunk az "Erdélyi Magyarország" árusításával, az egész ország magyar lakta területén. Jelentkezni vagy a kiadóhivatalban, vagy bevezetett helyen, lapunk megbízottjainál.

Makulatura ujságpapír kapható nagyban és kicsinyben Pásztor Ede papíráruházában, Oradea, Piata Mihai Viteazul 4.

Selyempapír minden színben, továbbá staniol olcsó árban szerezhető be, viszont eladóknak nagy árengedmény Pásztor Ede papír és írószór áruházában. Oradea, Piata Mihai Viteazul 4.

Ujságárusításra fiukat és munkanélkülieket felvesszünk. Jelentkezni a kiadóhivatalba. Piata Viteazul Mihai (v Nagypiac tér) 4 szám.

Jó keresettel keresünk ujságárusító Gires Tarian (Gyires és K. Tarján) továbbá Pai, Cetariu, Uilac (Pályi, Csatar, Ujlak). külön Salard (Salárd) és környéke részére jelentkezni a kiadóhivatalban.

PASZTOR-NYOMDA, ORADEA

Felakasztotta magát egy tekintélyes salontai kereskedő

A salontai rendőrség telefonon jelentette az ügyészségnek, hogy szerdán reggel 8 órakor a salontai Central Hotel egyik szobájában felakasztva találták Herskovits Márton ottani kereskedőt. A vizsgálat megállapította hogy öngyilkosság történt és a

kereskedő a hajnali órákban követte el tette. Mire észrevették, teste már ki volt hullva. Öngyilkosságának okát egyelőre még nem ismerik. Az ügyészség ennek kiderítéséig nem adta meg a temetési engedélyt.

Megindult a nagy politikai élénkség a fővárosban

Maniu és Mihalache Bucurestibe

A razziázó járatok a reggen óráktól kezdve a lakásokba és üzletekbe is bementek és házkutatásokat tartottak.

A délutáni órákban a Mihai Viteazul (v. Nagypiac) téren volt nagyszabású razzia. Jólöltözött fiatalembereket és nőket, akik nem tudták magukat kellőképpen igazolni, bekísérték a rendőrségre.

Ilyen nagyszabású razzia még nem volt Oradeán.

Az esti órákban az uccákon tovább folyt az igazoltatások és azokat, akik nem tudták magukat igazolni, betérítették a rendőrségre.

Dr. Popovici Valér kvesztorhoz kérdést akartunk intézni a razzia oka felől, de a kvesztor annyira el volt foglaltva, hogy nem tudtunk hivatalába jutni.

Állítólag egy macedón terroristát kerestek.

Bucurestiből jelentik: Tegnap este Tatarescu miniszterelnök lakásán miniszterközeli értekezletet tartottak, melyen elhatározták, hogy újból Saveanu jelölje a kamara elnökségére. A szenátusi elnök személye még nincs kijelölve. A többi tisztségek betöltésénél a kormány teljesen a parlamenti többség álláspontját teszi a magáévá. A kamara holnap csak egy ülést tart melyen a trónbeszédet fogadják, ezután a parlament tíz napi szünetet tart és csak ezután kezdnek hozzá a felirati vitához is. A felirati vitánál a kormány nevében a kamarában Jamandi belügyi alminiszter, a szenátusban Sassu fog beszélni.

Ugyancsak a tegnapi miniszteri értekezleten Titulescu bejelentette, hogy november végén funkcionálni kezd Bucurestiben a szovjet-követség. Ugyanekkor Románia új követséget állít fel Oroszországban, egyet Leningrádban, egyet Moszkvában. Foglalkoztak még a hadsereg felszerelésének problémájával is és Tatarescu miniszterelnök,

mint hadfelszerelési miniszter ismertette az erre vonatkozó tárgyalásokat és bejelentette, hogy a hadsereg szükségleteire elegendő összeget a belföldi kölcsönből fogják fedezni.

Bucurestiből jelentik: A Skoda ügy ismét az érdeklődés előterébe került. Egyeseknek, a reggeli lapok szerint az a véleményük, hogy a kormánynak ebben az ügyben nem szabad állást foglalnia, a Dimineata ezzel szemben arról értesül, hogy a kormány-pártban az a vélemény dominál, hogy a liberális párt nem hagyhatja kihasználatlanul ezt a politikailag jól kihasználható kérdést és fel kell azt fegyverül használnia a nemzeti parasztpárt ellen. A Dimineata úgy tudja, hogy kormánykörökben az a hangozott vélemény, hogy Cihoski tábornokot és dr. Popovici Mihályt, mint volt minisztereket a Semmitőszék elé, dr. Boila Romulust pedig polgári bíróság elé kell állítani és felelősségre kell őket vonni az államot ért kár miatt.

Kérje a bizományostól következő regényeket:

János bácsi (ára 8 lei.)
6x8 (A csempészek világából.)
Egy amerikai detektív bravurjai.
A szent álarc.
A legnagyobb győzelem.
Bűnös szerelem.

Egy regény ára olvasóink részére 3 lei. — Mig a készlet tart